Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

А щоб збудить
Хиренну волю, треба миром,
Громадою обух сталить,
Та добре вигострить сокиру
Та й заходиться
вже будить…
Тарас ШЕВЧЕНКО

11 (426)
14 березня 2013 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ВШАНУВАННЯ

І ЗАХОДИТЬСЯ ВЖЕ БУДИТЬ!..

ПРИКАРПАТТЯ ВШАНУВАЛО ПАМ'ЯТЬ ДУХОВНОГО БАТЬКА І ПРОРОКА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В Івано-Франківську сотні містян, представників влади, політичних партій і громадських організацій прийшли 9 березня до пам'ятника Тарасові у міському парку. О 12-ій годині до монумента лягають вінки і квіти від обласної і міської влади, силових структур, ОО ВУТ «Просвіта», товариства «Лемківщина» та інших. Після відспівання гімну «Ще не вмерла…» митрополит Володимир Війтишин у співслужінні священиків українських Церков відправив молебень за Тараса Шевченка, а всі сукупно проспівали «Вічная пам'ять»…

– Чи думав Тарас Шевченко, що вже ніби після здобуття волі Україна впаде в таку руїну – духовну, економічну, соціальну – як сьогодні? – звернувся до присутніх, відкриваючи пам'ятне віче, перший заступник голови обласної ради Олександр Левицький. – Бо ж маємо «розриту могилу». Отож від цитування переходім до праці, до дії. І заходімся вже будить, як заповідав Кобзар. І хай допоможе нам у цьому Господь…

Заступник голови облдержадміністрації Роман Іваницький звернувся до всіх, щоб запитали себе: що я зробив, аби дух, слово Кобзаря стали реальністю, і побажав українцям єдності.

Заступник міського голови Михайло Верес окреслив як найголовнішу заповідь Шевченка – витворити українську націю. А народний депутат Олександр Сич закликав сповідувати Тараса не лише по слову, а й по духу. Бо, як сказав свого часу один із основоположників українського націоналізму Дмитро Донцов, саме Шевченко витворив українську національну ідею. Читали Кобзаря і мовили про слово Кобзаря голова ОО НСПУ Євген Баран, учениця ЗОШ № 11 Христина Микитин та інші. А директор Івано-Франківського державного коледжу технологій та бізнесу Софія Томенчук запросила краян на Шевченківські читання, які проходитимуть у навчальному закладі у ювілейний рік.

Член Правління ОО ВУТ «Просвіта» Богдан Борович перед велелюдною громадою зачитав Звернення обласного об'єднання з нагоди 199-ої річниці Кобзаря (друкуємо нижче).

ЗВЕРНЕННЯ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА З НАГОДИ 199-ої річниці КОБЗАРЯ

Шановні краяни!

Майже двісті років тому українська земля дала світові генія – Тараса Шевченка, що став символом України, духовним батьком і Пророком, зумівши своїм талантом, життям-подвигом дати могутній імпульс народу у святій боротьбі за свободу, проти національного і духовного поневолення.

Шевченківські дні – час, щоб запитати себе і всіх, як виконуються заповіти Шевченка в Україні сьогодні, як сповняє їх кожен із нас?

«В своїй хаті – своя й правда, і сила, і воля»? «Кати знущаються над нами, а наша правда все ще спить!». Чи то не про нас? Де наша українська правда?

На третьому десятку років проголошеної Незалежності України маємо владу відверто антиукраїнську, ментально чужу для українця. Бо чужими є для табачників, колесниченків та ківалових і наша **МОВА,** і наша **КУЛЬТУРА,** і наша **ЦЕРКВА**, і наша **ІСТОРІЯ,** і наша **ТРАДИЦІЯ.** Україна на наших очах при нашому мовчанні, а часом і спонуканні, втрачає ознаки незалежності у внутрішній політиці та на міжнародній арені.

Аґресивний «русскій мір» замість українського світу – світу Шевченка, узурпація всіх гілок влади однією політичною силою, політичні переслідування замість демократії і свободи, вибіркове правосуддя, наруга над державністю української мови у владних інституціях, навчальних закладах, інформаційному просторі, наруга над нашою історією, зокрема у навчальних посібниках, в тому числі блюзнірське заперечення голодомору як геноциду, загроза втрати європейської перспективи та явні ознаки міжнародної ізоляції України, нищення малого і середнього бізнесу на догоду олігархам – такі реалії нашого часу.

А де ж ми? «**А ми дивились і мовчали та мовчки чухали чуби – німії, подлії раби!**» Це про кого писав Шевченко? Про багатьох, багатьох нині сущих. Головна опора режиму – солідарна байдужість, апатія, виправдання зразка «моя хата скраю», «якось буде», «вже якось прилаштувалися, нащо щось змінювати». Продажність і зрада, користолюбство, хрунівство – столичне, донецьке і місцеве (від корита не відірвеш), пасивність… Саме тому триває внутрішня окупація.

Шевченко попереджає: **«схаменіться, будьте люде, бо лихо вам буде!».** Шевченко закликає: **«поховайте та вставайте, кайдани порвіте і вражою, злою кров'ю волю окропіте!».**

Та що ж робити тепер? Боротися! Не боятися! Не здаватися! Говорити правду, добиватися правди. Ми – на своїй землі. Влада тимчасова, а нинішня – особливо.

Це – наймані працівники, які повинні служити народові. Якщо вони цього не роблять, мають бути замінені.

Пам'ятаймо Заповіт Шевченка:

«Борітеся – поборете!»

За дорученням Правління
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ
Івано-Франківськ, 2013

Напередодні урочиста літературно-музична композиція «Апостол правди» відбулася у Івано-Франківському академічному обласному музично-драматичному театрі. Слово про Великого Кобзаря мовив доктор наук, професор, академік, завідувач кафедри українознавства національного медуніверситету Володимир Качкан. А потім читали й співали Шевченка і про Шевченка професійні й самодіяльні виконавці і творчі колективи.

Теодор ДРОВНИЧ

(Про вшанування Кобзаря чит. 3 стор.)

НАБАТ

ВСТАВАЙ, УКРАЇНО!..

Партії ВО «Батьківщина» та ВО «Свобода» сьогодні, 14 березня, розпочинають Всеукраїнську акцію протесту «Вставай, Україно!»

Опозиція кличе своїх прихильників виходити на вулиці. Вимоги – відставка Президента Віктора Януковича і боротьба за соціальні та економічні права українців.

Акція розпочинається з Вінниці. Триватиме два місяці в усіх обласних центрах і завершиться маршем у Києві у травні. За словами лідерів опозиції Арсенія Яценюка та Олега Тягнибока, мета протестних дій – розбудити українців від апатії і байдужості до своєї долі, зібрати оцей революційний актив докупи, скоординувати його. І люди повинні розуміти, що вони мали б бути готові до більш радикальних, можливо, рішучих дій у справі утвердження нашої Незалежності, європейського вибору, захисту демократії, свободи слова, своїх прав. Гадаємо, до акції долучиться і партія Віталія Кличка «УДАР». Адже зміна цього режиму – спільна справа всіх українців.

Отож, ВСТАВАЙ, УКРАЇНО, ВСТАВАЙ!..

ВАНДАЛІЗМ

ВІЙНА

З НАЦІОНАЛЬНИМИ СИМВОЛАМИ

У Львові біля музею в районі Білогорща невідомі зловмисники 6 березня пошкодили меморіальну таблицю головному командиру УПА Романові Шухевичу.

Крім того, – повідомила начальник відділу зв'язків з громадськістю ГУ МВС у Львівській області Світлана Добровольська, – на пам'ятнику Шухевичу, встановленому у дворі музею, був знайдений трос. Невідомі накинули його на скульптуру. Зловмисники, напевно, пробували скинути пам'ятник з постаменту.

Пам'ятник Шухевичу встановили у дворі садиби, де він переховувався від НКВД і загинув в останньому бою 5 березня 1950 року.

А в ніч на 6 березня в селі Воля-Задеревацька Стрийського району на території музею-садиби Провідника ОУН Степана Бандери невідомі пошкодили пам'ятник і меморіальну табличку Провіднику ОУН.

Провідник ОУН Степан Бандера з родиною проживав у селі Воля-Задеревацька Стрийського району Львівської області у 1933–1936 роках. На основі колишньої плебанії, де мешкали Бандери, сьогодні створили музей-садибу цієї сім'ї.

В нашій області пам'ятники Степанові Бандері двічі знищували у родинному селі Старий Угринів на початку дев'яностих років. На цей раз вандали облили фарбою погруддя Провідника в селі Грабівка Калуського району. Пошкодили й облили червоною фарбою пам'ятник лицареві духу Романові Шухевичу у селі Тюдів Косівського району. Молоді націоналісти заявили, що віднині біля національних символів чатуватиме варта.

Вл. інф.

ТАКЕ ЖИТТЯ

ЗАРОБІТКИ І ВИТРАТИ

Як інформує Головне управління статистики в області, середній розмір заробітної плати в січні нинішнього року становив 2 452 грн. Порівняно з груднем 2012-го заробітна плата зменшилася на 8,6 відсотка (по Україні – на 11,2 відсотка). «Зменшення показника зафіксоване в усіх реґіонах держави і є характерним явищем для січня, пов'язаним із одноразовими виплатами, які здійснюються, як правило, наприкінці року, а також зменшенням фонду відпрацьованого часу в розрахунку на працівника», – йдеться у повідомленні.

АКЦІЇ

ЗРОБИМО УКРАЇНУ ЧИСТОЮ

100 МІСТ УКРАЇНИ ВЖЕ ГОТОВІ ВИЙТИ НА ПРИБИРАННЯ

Кількість міст і селищ, що приєдналися до акції «Зробимо Україну чистою! 2013», вже досягла минулорічного показника. Так, станом на 1 березня в акції «Зробимо Україну чистою! 2013» зареєстровано 100 координаторів міст. Загалом до прибирання 20 квітня 2013 року організатори планують залучити 200 міст і 100 000 учасників.

Нагадаємо, що ініціатива «Зробимо Україну чистою!» об'єднує людей, які хочуть звільнити парки, вулиці, придорожні смуги, береги річок, місця відпочинку від сміття. Це частина всесвітнього руху «Let's do it world!», що виник 2008 року в Естонії, і в якому зараз беруть участь більше 7 000 000 осіб у 96 країнах світу.

Кожен, хто хоч раз добровільно прибирав парк чи берег річки, вже ніколи не кине навіть недопалок повз урну. Більшість друзів такої людини теж перестануть смітити в її присутності. Так поступово – від людини до людини – країна стає чистішою.

Долучитися до прибирання й додати своє місто, район, село до мапи «Зробимо Україну чистою!» може кожен.

Реєструйся за лінком **http://letsdoit.org.ua/clean/form/.** Обравши місце прибирання, ти зможеш 20 квітня отримати інвентар і зробити країну чистішою.

Щоб організувати прибирання у своєму селі або місті, реєструйся у формі на головній сторінці сайту **http://letsdoit.org.ua/.**

Запроси друзів, колеґ, знайомих зробити те саме.

Поширюй інформацію про акцію в соціальних мережах, засобах інформації, серед сусідів і колеґ.

Об'єднаймо зусилля – зробімо Україну чистою!

Субота, 20 квітня, – найважливіший день для того, щоб країна стала чистішою.

Приєднуйся! Твоя участь важлива! Допомогти може кожен.

За додатковою інформацією звертайтесь:

Pillar PR
Катерина БУТКО
butko@pillarpr.com.ua
093-253-62-63

Н. К.

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):

на місяць – 5,93 грн.,
на півроку – 22,83 грн.,
на рік – 44,46 грн.

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

З НОВИХ СОНЕТІВ

* * *

Василеві ГЕЮ

Вкраїнське слово трапило в тенета,
Де закупорюють йому вуста.
Ані одного не знайдеш поета,
Який на захист би його не встав.

Протестні віча рим. Плачі октав.
Гнів ямбів у журналах і в газетах...
Це добре. Тільки час такий настав,
Що вже не рими треба, а баґнета.

І з ним – у справжній рукопашний бій
За мову рідну, як за душу власну!
Про вірші навіть думати не смій.

Яку б поезію не склав ти класну,
Та зараз краще, щоб життя віддав ти...
Вже до такої дожили ми правди.

* * *

На четверо розкопана,
Розрита могила.
Тарас Шевченко

Немає затишку на перехресті.
Це Україна здавна відчува.
В чотири напрямки летять слова
Гарячі, влучні, чесні й геть без честі.

Новий реванш виношує Москва.
Прихват здійснити мріють в Бухаресті.
Наручники куються для протестів,
Які залюднять площі за права.

Незатишно, невпевнено і лячно,
Тому й тікають з рідної землі.
Хай краще десь принижено й батрачно,
Зате в безпеці, тиші і теплі.

А ти на перехресті будь собою.
Ти ж з козаків, що брали блага з бою.

* * *

Памфлетний гумор – то кусливий сміх.
Його вся сила в тому – що конкретний.
Чим більше чоловік авторитетний,
Тим він смішніший в похибках своїх.

Наприклад, Президент наш при усіх
Назвав серйозно Чехова поетом,
І вже стрекоче регіт кулеметом,
І робиться з держави клуб утіх.

Не сумно жити з голим королем,
Коли йдуть в парі анекдот і шана.
Хай януковиться – переживем,

Бо маєм спадок, мабуть, найдорожчий,
Який дістався ще від запорожців,
Що вміли посміятися з султана.

* * *

На світ по-філософському дивись,
Бо то найбільш житейська точка зору.
Якщо заліз хтось у твою комору,
Скажи собі: «Я з другом поділивсь».

«Бодай би він також зазнав розору
І краденим, падлюка, подавивсь!»
Та цур тобі! Агов! Не кип'ятись:
На лайку не було в нас договору.

Ось нині способами усіма
Грабують край наш. Як не закричати?
А ти до того стався жартома.

Нехай затримують злодіїв Штати.
Нехай чекає там на них тюрма,
А в нас же мусить хтось урядувати.

* * *

Чи любиш Україну у собі
А чи себе ти любиш в Україні,
То дві любові і вони – єдині,
Як спів, котрий навколо і в тобі.

Як дощ, що віддається до краплини
Сухій ріллі, заплідненій зерном,
Так ти також усім своїм єством
Вітчизні віддавайся-но щоднини.

Нехай вона твоє життя наповнить
По вінця, вщерть і внутрішньо, й назовні
З невдачами й успішному цвітінні,
Ввійде у кров твою у радості й журбі...

Якщо не любиш Україну у собі,
То любиш ти себе, як зайда, в Україні.

Іван ПАВЛІХА,
калушанин-просвітянин

ДОЛІ

Родина Припханів у 1937 році. Оксана – крайня ліворуч

УСЕ ВІДДАЛА БОРОТЬБІ

СВОЄ 90-річчя ВІДЗНАЧАЄ ОКСАНА МАНЮХ (з дому Припхан), ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ПСЕВДО – КРИЦЯ.

Народилася 20 березня 1923 р. в с. Бринь Галицького району. Батько – Юрій Припхан. Мама – Стефанія Припхан з Паньчаків. Їхні діти: Марія, Роман, Ольга, Оксана, Маркіян.

У 1910–1930 рр. батько працював директором школи в с. Бринь. В 1930–1939 рр. учителював у корінній Польщі, куди був переведений за національне усвідомлення галичан. Сім'я в цей час проживала в Станиславові, звідки батьки родом.

«Я вчилася у «Рідній школі», згодом – у жіночій гімназії «Рідна школа» УПТ. В 1939 р. закінчила гімназію і мала продовжувати навчання в ліцеї, але прийшли совіти, і я в 1941 р. закінчила десятирічку», – розповідає О. Манюх. – Була активісткою «Сокола». 1940 року вступила в ОУН «Юнацтво», була звеновою...»

У липні 1941 р. стала чотовою у вишкільному таборі в Ямниці, який леґально функціонував як відпочинково-трудовий. З серпня 1941 р. як учасниця похідних груп ОУН півроку підпільно працювала біля Кам'янця-Подільського. У травні 1942 р. – на великому ідеологічному вишколі в Криниці. Потім – праця в аптеці, в Станиславові, підпільні завдання ОУН.

З початку 1944 р. за завданням ОУН працювала в підпіллі в с. Любешка Ново-Стрілиського району на Львівщині, допомагала організовувати шпиталь і лікувати вояків УПА. В липні 1944 р., коли прийшли другі совіти, леґально працювала в аптеці у Ново-Стрілиських, нелеґально пересилала ліки партизанам.

З грудня 1944 р. – в аптеці в Станіславі.

«В жовтні 1945 р. одружилася з Володимиром Манюхом. Ми підпільно допомагали УПА. Після народження сина Юрія я закінчила у Станіславі фармшколу, а в жовтні 1948 р. мене з чоловіком арештували, забравши нас від десятимісячного сина. ОСО присудило нам по 10 років концтаборів, – продовжує пані Оксана. – У листі з грифом «Сов. секретно» 2 листопада 1948 р. Слонь, перший секретар Станіславського обкому компартії, доповідав Хрущову про оунівців. Про мене в тім звіті було написано: *«Припхан Оксана, активная участница ОУН, бывшая руководительница Станиславской городской сети ОУН. В период немецкой оккупации по заданию ОУН ездила в восточные области для создания там националистических организаций».* Перебувала в Тайшетському концтаборі (Іркутська обл.), працювала на лісоповалі, на земляних роботах, згодом – в аптеці табірної лікарні. Повернулася з табору в 1955 р., чоловік – в 1956 р. 1957 року в нас народився другий син Ігор».

До Станіслава Манюхи змогли повернутися лише в 1961 р., та їх і далі переслідували як «врагов народа». «Життя було важким, та, попри все, вірили в ідею і жили задля неї, – говорить пані Оксана. – Коли помер тато (лютий 1942 р.), я була в похідній групі, а коли померла мама (липень 1949 р.) – в тюрмі...»

Репресії не оминули й родину. Були репресовані сестра Марія Припхан-Ліськевич, разом з трирічним сином і батьками чоловіка вивезені в Сибір. Її чоловік Богдан Ліськевич, член обласного проводу ОУН, був розстріляний у квітні 1941 р. Батьки чоловіка Володимира в 1949 р. також були вивезені в Сибір. Тато там і помер.

Пані Оксана нагороджена почесним знаком «УПА – 60 років». Вона усі роки незалежності активно працює в Товаристві політв'язнів і репресованих.

Теодор ДРОВНИЧ

ПОСТАТІ

ТВОРЕЦЬ УКРАЇНСЬКИХ БАНКНОТ

З усього видно, що в українців грошей небагато. Бо якось непомітно минула річниця творця українських банкнот Георгія Нарбута. Гроші, як військо й кордони, – обов'язкова ознака держави.

Минуло сто двадцять сім років постаті, визначного українського художника-графіка, автора перших українських державних знаків (банкнот і поштових марок), проекту герба Української держави, ректора й одного із засновників Української Академії Мистецтв, людини, яка малювала як правою, так і лівою рукою – Георгія Нарбута – людини, без витвору якої (малюнка грошей) важко уявити Україну як державу.

Народився Георгій Нарбут 9 березня 1886 року на хуторі Нарбутівці біля Глухова, тепер Сумської області, в багатодітній інтеліґентній сім'ї, в якій, окрім нього, було ще шестеро дітей (четверо синів і дві доньки). Батько майбутнього художника – Іван Якович Нарбут належав до старовинного, але збіднілого дворянського роду й був людиною освіченою, закінчив фізико-математичний факультет Київського університету й мав велику домашню бібліотеку. Читання було одним із найулюбленіших занять для родини Нарбутів і доброю початковою школою для малого Георгія. Мама художника – Неоніла Миколаївна була донькою священика, рано осиротівши, вона зовсім молодою вийшла заміж й багато уваги приділяла освіті дітей.

Здобувши самотужки початкову художню освіту, Георгій з 1896 по 1906 роки навчався у Глухівській гімназії, де захопився геральдикою і так зацікавився ілюстраціями російського художника Івана Білібіна, що по закінченні гімназії, вступивши на факультет східних мов Петербурзького університету і знайшовши серед студентів таких, як він, художників-любителів, за невелику плату жив у квартирі Івана Білібіна, з яким познайомився під час виставки, організованої молодими художниками, на яку Іван Білібін був запрошений. Він оцінив прагнення Георгія до малювання, й знайомство з великим художником відіграло вирішальну роль у становленні Нарбута як митця.

Однією із перших графічних робіт Георгія Нарбута є ілюстрація до поеми «Пісня про Роланда», створена 1903 року. Згодом він ілюструє казки «Снігуронька» й «Горошеня», які за сприяння І. Білібіна викупив видавець газети «Русское чтение» Дубенський. Цікаво й те, що сам Білібін зробив декілька замовлень у юного Нарбута, а саме: обкладинку, малюнки загадок і кінцівки до свого журналу.

Замолоду, навчаючись у Петербурзі, Георгій Нарбут зумів жити як чужоземець, видаючи себе на початку XX століття за людину 1820 років. Він носив бакенбарди, начісував волосся на скронях, одягав повного покрою костюм, який був модним сто років до того, й розмовляв мовою пушкінської епохи. В 1909 році Георгій Нарбут уперше взяв участь у найпрестижнішій тогочасній загальноросійській художній виставці у Москві, після чого протягом трьох місяців удосконалював свою майстерність у Мюнхені.

Згодом Іван Білібін високо оцінить талант Георгія Нарбута, назвавши його найвизначнішим графіком, щоправда російським.

Після повернення з Петербурга. Георгій Нарбут, ставши членом мистецького об'єднання «Мир искусства», спочатку друкується в журналі «Аполлон», а згодом стає його постійним співробітником. У 1910–1912 роках він працював над ілюстраціями до казок Ганса Христіана Андерсена, байок Івана Крилова, народних казок.

Добре знаючи українське стародавнє мистецтво і геральдику, Нарбут виконав безліч гербів, ілюстрував «Малоросійський гербовник» (В. Лукомського і В. Мадзалевського, 1914), «Герби гетьманів Малоросії» (1915), «Старовинна архітектура Галичини» (Ю. Лукомського, 1905) та ін.

Після лютневого перевороту 1917 року Нарбут разом із іншими діячами мистецтва стає членом особливої Ради зі справ мистецтва при Тимчасовому уряді, а з березня 1917 року – переїжджає до Києва, де у вересні того ж року обіймає посаду професора графіки новоутвореної Української Академії Мистецтв, а з грудня стає її ректором. Саме в цей період Георгій Нарбут виконав цикл українських державних паперів – банкноти, поштові марки, грамоти.

Перший грошовий знак УНР, автором якого був Георгій Нарбут, – купюра вартістю 100 карбованців – побачила світ 19 грудня 1917 року. У її оформленні автор застосував орнаменти в дусі українського бароко XVII–XVIII століть і тризуба святого Володимира, який згодом стане Державним Гербом України.

З 1 березня 1918 року Центральна Рада ухвалила рішення про введення нової грошової одиниці – гривні, де ескізи до банкнот номіналом 2, 10, 100, 500, 1000 й 2000 гривень були виконані теж цим славним художником-графіком. Любив він вигадувати костюми, для себе і на замовлення. Одне з таких замовлень – проекти одягу для урядовців гетьмана Павла Скоропадського. Цікавим є те, що Нарбут міг малювати як правою, так і лівою рукою.

Георгія Нарбута вважають також автором перших марок УНР, номіналом 30, 40 й 50 шагів, які вийшли в світ 18 липня 1918 року й були виготовлені у Києві на вулиці Пушкінській 6, де тоді працювала друкарня Василя Кульженка, а також – в Одеській друкарні Єфима Фесенка.

Із встановленням в Україні радянської влади Нарбут стає членом правління новоствореного професійного Союзу художників, а також очолює секцію художньої промисловості при Відділі мистецтв Наркомпросу. Час перебування його на цій посаді великий російський художник й один із учителів Нарбута – Георгій Лукомський назвав «Апогеєм влади Нарбута як адміністратора».

Помер Георгій Нарбут 23 травня 1920 року після важкої операції з видалення каміння з нирок, похований на Байковому кладовищі.

Слід зазначити й те, що марка Нарбута з написом «Молода Україна» слугувала до 1986 року основним елементом для емблеми Союзу українських філателістів і нумізматів (СУФН, США), а в 1922 році директор СУФН Інгерт (Ігор) Кузич-Березовський встановив премію імені Георгія Нарбута «За найкращий проект української марки», якою щорічно нагороджується художник, чия марка, серія марок чи поштовий блок були визнані найкращими.

Такий він – Георгій Нарбут, якого можна назвати якщо не батьком, то творцем української національної валюти. Нам, українцям, слід знати про те, що наші гроші, які беруть свій початок ще з княжих часів правління Володимира Великого, відродив на якісно новому рівні – від златників й сріблянників до гривень крізь віки втрати державності й боротьби за неї уродженець сумської глибинки – Георгій Нарбут.

Володимир БАКАЛА,
старший науковий співробітник музею-меморіалу «Дем'янів Лаз»

ГАЛИЦЬКІ КМІТЛИВЦІ

ВЧЕНИЙ, ВИНАХІДНИК

Клуб «Галицькі кмітливці», засновниками якого є Івано-Франківська рада обласних організацій Товариства винахідників і раціоналізаторів України, Спілки наукових та інженерних об'єднань України і обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка презентували громадськості нового автора наукового відкриття, творчу особистість, вченого-винахідника, хірурга, онколога, оториноларинголога Василя Івановича Поповича.

В ОУНБ ім. І. Франка доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри Івано-Франківського національного медичного університету, вчений розповів про свою родину, рідну Долину, де народився у березні 1960 року. Шлях у медицину розпочався з Львівського медучилища, яке закінчив з відзнакою, практикував у Львівському обласному тубдиспансері й продовжив навчання у Томському медінституті. Тут активно займається наукою, доповідає про наукові досягнення на конференціях, практикує як лікар-отоларинголог. А ще – закінчує інтернатуру.

Наукові розробки молодого науковця викликають зацікавлення, його запрошують до аспірантури в Науково-дослідний інститут онкології Томського наукового центру Російської АМН, де вже в 1991 році захищає кандидатську дисертацію. В результаті впровадження новітніх методів лікування захистив докторську дисертацію у спеціалізованій вченій раді Російського онкологічного наукового центру ім. Н. Н. Блохіна РАМН (м. Москва).

2001-го повертається в Україну, приступає до роботи в ІФНМУ і працює разом із новоствореною ним кафедрою оториноларингології. Василь Іванович мобілізує сили й засоби для створення центрів мікрохірургії і реконструктивної хірургії ЛОР-органів при ОКЛ і слухомовної реабілітації поганочуючих і глухих дітей на базі обласної дитячої клінічної лікарні.

Багаторічна праця вченого-керівника, хірурга В. І. Поповича, науковців Прикарпаття В. М. Рижика, А. М. Ерстенюк, Л. Є. Ковальчук, І. В. Кошель увінчалась зареєстрованим уперше в історії медичного університету і Західної України науковим відкриттям у галузі медицини Міжнародною академією авторів наукових відкриттів і винаходів.

Гордяться Василем Івановичем студенти, науковці, родина, бо тільки людина зі щирим серцем, доброю посмішкою, вольовим характером і цілеспрямована може зробити так багато корисного іншим.

Оля ТЕРЕШКУН

ВШАНУВАННЯ

З домовини, довіку ранимої,
Над владиками світу встаю
І до вас промовляю: сини мої,
Не проспіть Україну мою…

ШЕВЧЕНКОВА ВЕСНА

Вічна Шевченкова весна прийшла на землю, яку сходив Тарас малими босими ногами й засіяв словом, а воно було про Матір і про Україну:

…Орю
Свій переліг – убогу ниву
Та сію слова.
Добрі жнива
Колись-то будуть!

Шевченка зростили пісня і дума народу. І те, що навколо великого поета й досі розпалюються суперечки, засвідчує: Шевченко живий! Тим він і близький сучасності, зріднений з нею.

Про це свідчить велелюдна присутність його шанувальників у Івано-Франківському Народному домі «Просвіта» під час урочистостей, приурочених Великому Кобзарю. Присутні стоячи зустрічали спів народної чоловічої хорової капели «Сурма» імені Богдана Волосянка під керівництвом Володимира Савчука.

Про Тараса Шевченка, про віхи його життя розповіли члени Правління Степан Ґеник і Петро Арсенич. А далі – ціле розмаїття пісень на слова Т. Шевченка у виконанні бандуристів музичного училища імені Дениса Січинського (керівники – М. Лахнюк, М. Стахмич) та звідти ж – жіночого вокального ансамблю, яким керує Оксана Слободянюк. Соло на бандурі «Од села до села» виконала студентка музучилища Наталія Бакаляр.

Злагоджено заспівали пісні «Зацвіла в долині», «Зоре моя вечірняя», «Тарасове слово» дівчата з вокального ансамблю «Квіти ромену» ОНД «Просвіта» (керівник – О. Турок).

Добре підготували до Шевченкового свята своїх вихованців викладачі музичної школи № 1 Зоряна Валіхновська та Галина Вівчаренко. Тому так тепло глядачі сприймали виступи Тетяни Бечиг, Христини Сороки, Юлії Гробельної, Романії Микитчук, Соломії Шуляр та Анни Качанської.

І хоч важко, але справджується найсокровенніша поетова надія на спасіння України. Живе під сонцем любові Шевченкова весна…

Михайлина БОДНАР

* * *

А перед тим про українську мову, безсмертне Тарасове слово пристрасно повідала просвітянам народний депутат України Ірина Фаріон, презентуючи свою монографію «Мовна норма: знищення, пошук, віднова».

ШЕВЧЕНКІАНА НА КОЛОМИЙЩИНІ

На гідне відзначення 199-ої річниці Тараса Шевченка Правління Коломийського міськрайонного товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка разом з відділами культури і туризму, управліннями освіти Коломийської райдержадміністрації, міської ради та оргкомітетом здійснили комплекс заходів.

Проведені шкільні й студентські конкурси на найкраще читання творів Тараса Шевченка, на найкращий учнівський твір і малюнок з шевченківської тематики; шевченківські вечори, літературно-музичні композиції, зустрічі з відомими поетами, поетами-початківцями, лауреатами літературних премій; літературні вечорниці та студії, огляди художньої самодіяльності, бібліотечні уроки, виставки літературних і живописних творів Великого Кобзаря, найновіших видань, тематичні концерти.

Урочистості розпочалися 6 березня з відкриття проекту «Слово Кобзаря» у Коломийському педагогічному коледжі. Цього ж дня – засідання фотоклубу за творами Тараса Шевченка «Послання».

7 березня пройшли загальношкільні, студентські конкурси на найкраще читання творів Кобзаря.

У п'ятницю в Коломийському драматичному театрі відбулася інтелектуальна гра для учнівської та студентської молоді на тему шевченкіани «Що? Де? Коли?». А в МПК «Народний дім» провели загальноміський конкурс переможців на найкраще читання творів Тараса Шевченка і квест «Стежками Тараса Шевченка».

9 березня шанувальники Кобзаря пройшли святковою ходою від міської ратуші до пам'ятника Тарасові Шевченку, де відбулося покладання вінків і квітів, молебень. Цього ж дня в «Народному домі» відбулась урочиста академія.

Впродовж березня у Національному музеї і Покуття ім.Й.Кобринського діє художня виставка творів шевченківської тематики з фондів музею.

Подав ***Василь ГЛАГОЛЮК***

КОНКУРСИ

ЗАПРОШУЄ КАЛУСЬКА «ПРОСВІТА»

«Наша дума, наша пісня не вмре, не загине…». Аби Тарасове бажання здійснилося, маємо співати, як робили вкраїнці протягом багатьох десятиліть у хатах і коло них, в дорозі, на полях … Тепер же не доводиться спостерігати такого звичаю. Правда, не так давно мені пощастило насолоджуватися співом коло будинку Дмитра Кобилецького, керівника одного з комунальних підприємств нашого міста. Побільше б таких родин, які б подавали добрий приклад.

Заохочувати до співу, до збереження пісень, коломийок, ладканок Калуська «Просвіта» вирішила через конкурси. Готуючись до 200-річчя Тараса Шевченка, яке громадськість відзначатиме наступного року, наші просвітяни оголошують такі конкурси:

«Любимо «Кобзар» твій, Тарасе» (знання напам'ять Шевченкових поезій і пісень на його слова) – до 1 лютого 2014 року;

«Наша дума, наша пісня не вмре, не загине» (знання народних, класичних, релігійних, естрадних пісень, колядок, щедрівок, колискових, коломийок, дум) – до 1 квітня 2013 року;

«Найкращий фольклорист Калущини» (запис з уст поважних людей усіх видів усної народної творчості, які ще не були надруковані) – до 1 жовтня 2013 року.

Запрошуємо до участі в конкурсах усіх краян, кому не байдужі наша пісня, наша дума.

Просвітяни сподіваються на підтримку влади, профспілок, місцевих підприємців, зокрема при нагородженні переможців, скажімо, подорожжю Шевченковими місцями.

Ігор КОТИК,
завідувач бібліотеки «Просвіти» Калущини

ЩОБИ СЛАВА НЕ ПРОПАЛА

Тарас Шевченко – наша історія, наша сучасність, наше майбутнє… Його вшанування стало вже традицією у с. Бортники, що на Тлумаччині.

У переддень народження Т. Г. Шевченка його поезією насолоджувалися одні з найменших школярів Бортниківського НВК – учні третього класу. З літературно-музичною композицією «Ідуз дитинства до Тараса», яку з учнями підготували класний наставник Марія Гаврилків і шкільний бібліотекар Галина Гриновецька, третьокласники виступили перед усією шкільною родиною, батьками, гостями свята. В концертній програмі звучали поезії Кобзаря, пісні на слова Тараса, на шкільній сцені учні інсценізували поему «Тополя»…

Після урочистостей усі присутні мали змогу ознайомитися з викладкою літератури «Шлях до Тараса».

Під керівництвом вчителя історії Світлани Гарасимів старші учні школи виступили на сцені з мистецькою програмою «Поклін тобі, Кобзарю, крізь століття».

А в Народному домі відбулись загальносільські урочистості «Шляхом тернистої долі», присвячені творчості великого Кобзаря. Шевченківське свято підготували директор Народного дому Марія Бородайкевич і сільський бібліотекар Наталія Громадюк. До речі, вона у книжовій світлиці сільської бібліотеки оформила книжкову викладку «Творчість Шевченка і сторінки української історії».

У Народному історико-краєзнавчому музеї у ці дні відвідувачі мають змогу ознайомитися з виставкою малюнків Т. Г. Шевченка й літературою на тему «Т. Шевченко – художник», які оформив директор музею Іван Карп'як.

Бортники – село з цікавою історією і з широким розвоєм культурно-просвітницької роботи. Саме у цій царині – вшанування творчості Т. Г. Шевченка, святкування Шевченківських днів є історичним ланцюгом, що єднає сучасне сільської громади з історичним минулим і веде в майбутнє.

Галина СЛОБОДЯН, *сільський голова с. Бортники Тлумацького району*

«ДУМИ» СЛУХАЄ СВІТ

Бандуристи з одинадцяти країн світу виконали через Інтернет «Думи» Тараса Шевченка, назвавши проект Першою Всесвітньою капелою бандуристів.

До дня народження Тараса Григоровича Шевченка Національна спілка кобзарів України і кафедра кобзарського мистецтва та бандури Київського національного університету культури і мистецтв завершили проект «На вічну пам'ять Великому Кобзарю».

Як зазначають самі куратори проекту, це вперше в мистецькій історії України та світу в Інтернет-просторі створена Всесвітня капела бандуристів. Близько 300 виконавців з одинадцяти країн світу виконали пісню на слова Тараса Шевченка «Думи мої, думи мої».

Автор проекту – Володимир Єсипок, диригент – Віктор Скоромний.

Дивись тут: http://www.day.kiev.ua/uk/video/banduristi-z-11-krayin-svitu-vikonali-cherez-internet-dumi-shevchenka

ІЗ ЖИТТЯ СОРАТНИКІВ

СВІТЕ ТИХИЙ, КРАЮ МИЛИЙ…

Юні митці Слобожанщини

Підготовка експозиції

Харківське обласне об'єднання «Просвіта» разом із Харківським художнім музеєм розгорнули виставку дитячої творчості «Світе тихий, краю милий, моя Україно…», приурочену до 199-ої річниці Тараса Шевченка.

На виставці експонується понад 60 найкращих робіт юних митців, які ілюстрували твори Тараса Григоровича й відображали український світогляд. Заголовком виставки стала робота Анни Харитонової з с. Іванчуківка «Україна», виконана у змішаній техніці: тут органічно поєднані й акварель, і об'ємна аплікація, і квіти зі стрічок.

Учасникам виставки презентували «Заборонений Кобзар», який упорядкував Микола Зубков, а Музей отримав у подарунок видання «Кобзаря», ілюстроване Миколою Стороженком. Харківська «Просвіта» і Харківський художній музей домовились про подальшу співпрацю.

Прес-центр ХОО ВУТ «Просвіта»

ДОЛЯ УКРАЇНОК

…8 грудня 1884 року у Станиславові відбулася подія, яка ознаменувала зародження жіночого руху в Україні: письменниця-демократка Наталія Кобринська зі своїми однодумцями під ідейним впливом Івана Франка організувала Товариство руських (тобто українських – В. М.) жінок. Це був своєрідний протест українського жіноцтва проти існуючого несправедливого ладу, проти суспільної кривди й приниження жінки. Організацією товариства свідомі українки заявили, що вони стають в ряди борців за кращу долю людства.

ЖІНКИ «ПЕРШОГО ВІНКА»

(Продовження. Поч. у №№ 7–10)

* * *

…Широкопланову поетичну палітру в альманасі представила наддніпрянка під літературним псевдонімом **Дніпрова Чайка.** Її справжні ім'я і прізвище – Людмила Березіна, у заміжжі – Василевська. Донька священика. Народилася 1861 р. у с. Карлівка (нині – Зелений Яр) на Миколаївщині, померла 1927 р. у с. Германівка (нині – Красне Друге) на Київщині.

1879 р. закінчила гімназію в Одесі. Вчителювала. Брала участь у роботі київської «Просвіти». За пропаґанду антиурядової літератури й допомогу політв'язням 1905 р. була заарештована царською поліцією.

У літературу прийшла через складний шлях від культурницьких ілюзій до загальнодемократичного руху. Писати почала російською мовою: 1883 р. в «Одесском вестнике» надрукувала вірш «На смерть Тургенєва». А українською мовою як письменниця відкрила себе 1885 р. в одеському альманасі «Нива». Згодом друкувалася у галицьких альманахах і часописах «Правда», «Зоря», «Літературно-науковий вістник», «Дзвінок», у наддніпрянських – «Степ», «Хвиля за хвилею», «Киевская старина» та інших.

Її поетичні твори й оповідання з життя селянства та інтеліґенції за народними мотивами відзначалися широким спектром переживань і великим мистецьким хистом. А це: «Хрестонос», «Чудний», «Вольтер'янець» (1891), цикл «Морські малюнки» (1900), «Шпаки» (1901), «Плавні горять» (1902) та інші. Вона – авторка лібрето до дитячих опер М. Лисенка «Пан Коцький», «Зимова краля», «Зима і Весна», а спільно з С. Руданським і А. Грабенком – «Коза-дереза».

В альманасі «Перший вінок» Дніпрова Чайка представлена шістьма поезіями високої мистецької проби, в яких звучать ноти національного почуття і ганьби тим, хто не хоче служити рідному краєві, цурається свого народу. Поетка, звертаючись до «Сестриць українок», закликає всіх до об'єднання – тих, хто не втратив честі й людської гідності – до праці в ім'я вітчизни, проти гніту і зла, де

…Мовчки гинуть людські сили,
Надія гасне, віра схне
І димом смородом могили
На молодії душі тхне.

Соціальні струни й людські переживання виразно звучать у поезіях Дніпрової Чайки під назвою «Нічною добою», «Безщасна», «Дівочий жаль»: вони прикрасили літературно-мистецьку в'язанку «Першого вінка».

* * *

…Міхаліна Р. – під таким літературним псевдонімом на сторінках галицьких часописів виступала **Михайлина Рошкевич,** у заміжжі – Іванцева. Народилася 1859 р. у с. Угорники (нині – в адміністративних межах Івано-Франківська). Донька лолинського пароха. Сестра Ольги Рошкевич (у заміжжі – Озаркевич). Їх обох відкрив для письменства Іван Франко. І якщо Ольга Рошкевич присвятила себе перекладацькій справі й етнографічним розвідкам, то її сестра Михайлина, як одна з більшості галицьких письменників, на літературній ниві висвітлила себе як новелістка. Іван Франко у листі до Олександра Кониського писав про неї: «Ага – от у нас ще одна писателька вишукалась, панна Михайлина Рошкевич, котрої очерк «Кума є кумою» печатаний був у «Молоті». Зладила тепер нове оповідання з народного життя по сюжету, дуже цікаве».

Це було згодом. А свої перші оповідання на побутову тематику, написані з великим трагізмом, Михайлина Рошкевич надрукувала якраз у «Першому вінку». Мова йде про оповідання «Таку вже Бог долю судив», в якому авторка змалювала нещасну долю в заміжжі з нелюбом, та оповідання «Теща» – про гірке життя тещі, використаної і обдуреної нелюдяним зятем.

Володимир МОРОЗЮК, *член НСПУ*

(Далі буде)

РОЗДУМИ НА ВИСТАВЦІ

ДИВОВИЖІ ПАРАСКИ ХОМИ

Народна мисткиня з Чернятина Параска Хома, яка вступила у 80-річний ювілейний рік, малює чудові квіти й казкові пташки. І з великою охотою передає їх на виставки, щоб усі милувались і раділи.

У нещодавно відкритому арт-кафе «Мулярова світлиця», що по вулиці Чорновола, господарі Віталій та Ірина – поціновувачі творчості Параски Хоми, розгорнули чудову виставку робіт заслуженої майстрині, нагородженої орденами княгині Ольги, лауреата премій Катерини Білокур, Ярослава Лукавецького. 80 картин дбайливо по-синівськи розмістив син майстрині Ярослав, дякуючи рамарні «Цмок» і меценатам за рамки для оформлення та щирість у бажанні робити добро.

На відкриття виставки прийшло чимало представників ЗМІ, влади, соратників по цеху, шанувальників творчості Параски Хоми. Але, на жаль, керівники обласних організацій спілок, як народного мистецтва, так і художників, членом яких є майстриня художнього розпису, не вважали за потрібне взяти участь у святі.

Споглядаючи красу картин, що розмістились на стінах залів, одна із відвідувачок написала в книзі відгуків: «Нехитрі квіти запашні милують око, всміхаються, між них – казкові пташки в променях сонечка купаються, а спрацьована рука малює, вкладає мрії, душу й пісні, і кожен з нас це бачить, чує і складає шану жінці цій святій».

Роботи Параски Хоми прикрашають не лише експозиції музеїв, галерей, є у приватних колеціях, але й – у школах та лікарнях, а віднедавна – і в новоствореному хоспісі для дітей. Ще одним прикладом благочинності є передача картини на відкритий благодійний аукціон, організований для придбання подарунків дітям-сиротам до дня святого Миколая.

Параска Хома за роботою

Багато відомих людей – письменників, журналістів, кінематографістів, телевізійників розповідали й розповідають про феномен жінки-трудівниці, мисткині з Покуття. Про Параску Хому зняті фільми на кіностудії ім. О. Довженка, на московському, київському, львівському, івано-франківському телебаченні записані програми, видані книги, буклети. Це свідчення того, що до її творчості люди не байдужі. Сьогодні розвивається новий вид творчості, який проявляється в розписах з елементами візерунків Параски Хоми. В Центрі дитячої та юнацької творчості запрацювала програма «Життя, осяяне творчістю». Громадськість активна у своєму пошануванні унікальної майстрині, але подання про присвоєння їй Національної премії ім. Т. Шевченка ніяк не приверне до себе уваги.

А вона все одно малює, в цьому нещодавно переконався начальник управління культури облдержадміністрації Володимир Федорак, який відвідав майстриню вдома, подарував пензлі, фарби, папір і запевнив, що будуть відкриті нові виставки. Сподіваємось, що влада їх профінансує.

Хтось із відвідувачів написав, що було б добре, якби ці картини були в дитячих садочках, лікарнях, школах, бо вони випромінюють енергію життя, доброти, любові й віри в щастя. Аби було так! До ювілею 10 листопада вже не так багато часу і хай Бог дарує мисткині здоров'я і наснагу творити.

Надія ДАНИЛИШИН

КНИЖНИК

РІК АЛЬМАНАХІВ

Минулий, 2012, рік виявився щедрим на з'яву у літературному процесі краю різноманітних альманахів.

І їхня присутність мала на те свою причину, якщо десь і не обов'язковість. Першим на світ народився проект В. Бабія і Є. Барана під назвою «Футбол-фест».

Здогадливі зрозуміють, що його вихід приурочувався до масштабної футбольної події європейського формату «Євро-2012». Альманах виглядає на своєрідний футбольний матч між письменницькими організаціями Івано-Франківщини і Тернопілля. Не обійшлося і без «донецьких» (автор з Донеччини Олексій Комаровський).

Отож склад команди Івано-Франківської «футбольної команди»: Василь Бабій, Євген Баран, Іван Гаврилович, Ігор Дейчаківський, Ольга Деркачова, Володимир Єшкілєв, Василь Карп'юк, Олеся Овчар, Василь Олійник, Степан Процюк, Богдан Стрільчик, Оксана Тебешевська, Ярослав Ткачівський, Роман Чарковський.

Склад команди Тернопілля: Богдан Андрусяк, Леонід Білик, Богдан Бастюк, Михайло Левицький, Петро Сорока.

«Арбітром» (видавцем) виступив Василь Вітенко («Типовіт»).

Ще один альманах, виданий цим же «Типовітом» В. Вітенка, має назву «26 на Покрову». Саме стільки авторів склали команду цього альманаху, що його задумав поет Василь Карп'юк (і автор). Альманах був приурочений до чергового фестивалю імені Тараса Мельничука, поета, лауреата Шевченківської премії.

В альманасі представлені твори відомих і ще не відомих авторів: В. Герасим'юк, О. Лишега, П. Мідянка, Є. Баран, С. Процюк, О. Деркачова, В. Карп'юк, Я. Ткачівський, Я. Ясінський, В. Бабій, В. Андрушко, Р. Киселюк, І. Бойчук, І. Ципердюк, Д. Матіяш, Д. Арсенич (годі всіх назвати).

Третій, найбільш помітний і виданий найсолідніше – альманах «З горіха зерня», представлений зусиллями упорядника Василя Олійника, поета з Долини. Він тематичний, адже його вихід приурочений до 20-річчя Франкового поетичного свята у Лолині.

Його авторами стали постійні і не постійні гості лолинського свята й літератори Долинщини. Серед гостей – львів'яни О. Гордон, О. Дяк, іванофранківці Є. Баран, Я. Ткачівський, С. Процюк, а ще – Киселюк, В. Бабій, і, звичайно ж, В. Олійник, О. Тебешевська.

Цей альманах є добрим внеском у скарбницю новітньої Франкіани.

І, нарешті, четвертий альманах під назвою «Хмелліт» позначений ориґінальністю, бо є поки-що єдиним сільським альманахом такого зразка. Перше число вийшло 2011 року, а друге – щойно у грудні. Томик вийшов посутнім, більш як на двісті сторінок. Альманах не зведений за своїм змістом лише до авторів із Хмелівки чи реґіональних, а має всеукраїнські обшири.

Отож тут представлені як твори вихідців із Хмелівки, так і творчість письменників області: Є. Баран, С. Процюк, Я. Ткачівський, В. Бабій, О. Деркачова. В. Морозюк, В. Карп'юк, В. Добрянський, Р. Піхманець, В. Гросевич, М. Войцехівська-Павлишин, а ще: П. Сорока (Тернопіль), Л. Степовичка (Дніпропетровськ), В. Погрібний (Кіровоград) та Є. Паранюк (Нью-Йорк). До речі, альманах виданий коштом саме Є. Паранюка, мецената, краєзнавця, культурного діяча.

Практично, вихід майже всіх альманахів підтриманий головою ОО НСПУ Є. Бараном (в т. ч., коштами), які виділяла обласна і міська влада на його пропозиції.

Альманахи завжди були частиною літературного процесу. Вони дають можливість надрукувати свої твори письменникам і розширюють культурно-мистецький простір України.

Нестор БОГОДИР

МУЗИКА СЕРЦЯ

ВЕСНЯНИЙ ДАРУНОК

Наша землячка заслужена артистка України Ірина Зінковська феєрверком нових пісень зробила весняний подарунок своїм шанувальникам. «Нехай квітує Україна» – це вже п'ятий пісенний альбом Ірини, який записаний на київській студії «Gloria». До нього увійшли 20 пісень, музику до яких написали Олександр Злотник, Олександр Шак, Олександр Пушкаренко, Олександр Кузьмич, Назар Яремчук (молодший), а також відомі пісні Левка Дутківського, Володимира Вермениа на слова Миколи Сингаївського, Михайла Ткача, Олександра Вратарьова.

Гадаю, що пісні молодої талановитої співачки, припадуть вам до серця, адже Ірина як професійний лікар-кардіолог знає, що потрібно серцю, а послухати пісні можете як на її власному сайті **www.zinkovska.com,** так і придбавши альбом у музичних крамницях. Варто зазначити, що фотографії для оформлення альбому вдало виконала відома фотодизайнер Ірина Борис-Адамчук.

Ганна КАЙДАН

МАЙСТЕР-КЛАС

В обласній бібліотеці для юнацтва для учнів ЗОШ № 21 та школи-гімназії вперше провела майстер-клас Галина Різничук, мисткиня з викладання ікон та картин соломкою.

СТЕБЕЛЬЦЕ ДО СТЕБЕЛЬЦЯ

У читальному залі на сонці золотом виграють образи святих, які вміло і з любов'ю укладені зі стебелець злакових – пшениці, жита, ячменю, вівса, вирощених на присадибній ділянці жінкою-трудівницею із села Підлісся. Дбайливо заготовлені, розпрасовані, посортовані за гамою природних кольорів, декотрі пофарбовані природними та аніліновими барвниками, рівненькі смужки лягли на малюнок і здавалось, що то сонечко залишає свої промінці.

Бібліотекар читального залу Тамара Цісельська розповідає про мисткиню, про її успіхи. Хоч прийшли вони до неї недавно. Адже першу картину вона розпочала в березні 2008 року. А вже через півроку поїхала на Всеукраїнський фестиваль соломкарів «Сніп» у Луцьк, де одержала багато уроків на майстер-класах і душевно полюбила це мистецтво. Але незважаючи на те, що вже має багато робіт, які увійшли в мистецький календар, особливо цінною вважає образ Матері Божої Ласкавої Станіславівської, освячений у катедральному соборі Святої Покрови УАПЦ і дарований на славу Божу прихожанам. Пані

Майстер-клас дає майстриня

Галина не забуває своїх перших учителів – сина Василя й кандидата мистецтвознавства, старшого викладача Інституту культури Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Ольгу Мельник- Солудчик.

Доступно, з усіма тонкощами розповідає і показує, як народжується картина, як викладати смужечку до смужечки, як робити зріз соломинки, щоб лик святого образу промовляв до глядача станом душі, щоб очі сяяли розумінням, іскрою життя і світлом надії. «А все так вийде, якщо роботу почнеш із чистим серцем, з молитвою, з любов'ю і вірою, то й зробиш так, як задумав, – говорить майстриня. – Адже що б не робив, треба лиш з цього починати і все буде добре, приноситиме радість, утіху».

Зачаровані учні уважно споглядають тайну творця ікони з соломки і кожному захотілось самому створити щось своє, яке б стало улюбленою справою, яка приносить задоволення і щастя. Вдячні учні, вчителі висловили захоплення, побажали творчих здобутків, виставок, широкого визнання.

Схвильована і щаслива майстриня взяла в руки гітару й подарувала присутнім пісню, бо пісня й молитва – то її вірні помічники у житті, а ще – квіти, які щедро квітують коло хати. Тож заступник директора бібліотеки Марія Стасюк, голова клубу кінематографістів Юліан Яковина, учні подарували майстрині квіти, а директор кафе «Амброзія», фотохудожник Світлана Пронь-Григор'єва – чудовий портрет мисткині.

Добрий початок зроблений в обласній бібліотеці для юнацтва, що, окрім книг, чудових літературно-мистецьких заходів, проведений перший майстер-клас. Гадаю, буде їх ще багато.

Надія ДАНИЛИШИН,
слухачка Школи журналістики

АНОНС

ЗАПРОСИНИ

ШИРОКИЙ ЗАГАЛ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ТАКОГО ЩЕ НЕ ЧУВ!

Напередодні всесвітнього Дня дурнів, себто 1 квітня, один із найкращих поетів-пародистів України, член Національної спілки письменників України **ІГОР ГАВРИЛЮК** лише раз **читатиме власні пародії** на вірші лауреатів Шевченківської премії в галузі літератури – С. Пушика, В. Коломійця, П. Перебийноса, І. Жиленко, Д. Кременя, Д. Павличка...; **пародії на твори письменників краю** – Н. Стефурак, Г. Турелик, О. Слоньовської, Я. Ткачівського, І. Гавриловича, М. Ткачівської, Н. Чира, М. Дзюби... та **пародії на тексти пісень** авторства І. Білик, О. Пономарьова, «Перкалаби», Л. Боднара, С. Вакарчука, О. Скрипки, О. Бригинця...

ДАТА І МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ЧИТАНЬ: 31 березня 2013 р., поч. о 16.00, актова зала Народного дому «Просвіта» (вул. М. Грушевського, 18).

Вхід вільний.

P. S. Кому пощастить, зможе придбати книжки вибраних пародій автора – «Прикарпатські браконьєри» та «Вербові тріолети» за половину вартості...

Літературний музей Прикарпаття

НЕЗАБУТНІ

ЗУПИНИСЯ МИТЬ, ЗУПИНИСЬ

Валентина Мартинова – випускниця класу народного артиста Олександра Сердюка Харківського інституту мистецтв. Там, де вже мала славу перспективної драматичної та комедійної актриси. Та зачарована розповіддю народного артиста УРСР – режисера театру Віталія Смоляка про Івано-Франківськ, його ріки, історичні будівлі, чудове озеро, вдячного глядача-театрала, відмовляє Харківському театру у співпраці й з 1972 року пов'язує своє життя з нашим містом.

Молода, красива й талановита, вона швидко влилась у колектив, її зауважує глядач і впізнає на вулицях міста, адже Валя ніколи не відмовляється від зустрічей зі студентською і шкільною молоддю, охоче береться за ролі в дитячих виставах, працює на малій сцені. Її перші, хоч не головні ролі, у виставах «Роксолана», «Сестри Річинські», «Севастопольський вальс» та багатьох інших, виділяються характерністю, яскравістю й глибиною втілення образу. Вже пізніше – головні ролі: Проня (М. Старицький, «За двома зайцями»), Химка (М. Коцюбинський, «Тіні забутих предків»), Мелашка (І. Карпенко-Карий, «Наймичка»), Фрозіна (Ж. Б. Мольєр, «Скупий»), Зовиця (М. Гоголь, «Майська ніч»), Настя (І. Франко, «Украдене щастя») Кайдашиха (І. Нечуй-Левицький, «Кайдашева сім'я»). Зіграла більше ста ролей, відзначена за найкраще втілення образів на Міжнародних та Всеукраїнських фестивалях, удостоєна у 2009 р. державної відзнаки – звання «заслужена артистка України», призначена завідувачем театральної групи за самовіддану працю над ролями, підготовку молодих кадрів до конкурсів, вступу у театральні інститути.

Все свідоме життя ця мужня, вольова, закохана в життя актриса, вірна дружина, любляча донька і мати була й берегинею дому, родини, яку часто відвідувала у рідній Богданівці на Харківщині. Не зважаючи на важку хворобу, Валентина Іванівна жила театром, мріяла зіграти ролі сильних жінок у нових виставах, завжди знаходила теплі слова для молоді, ділилась досвідом.

У кожному серці тих, хто знав і пам'ятає актрису, залишилась частина її люблячої душі. Вона була людиною, яка навіть з лікарняної палати не переривала зв'язок із друзями знаходила для них щирі й теплі слова. Та 17 лютого серце завмерло, прислухаючись до маятника життя, де стихав голос, що так зворушував серця вдячних глядачів. А 19 лютого, в день її народження, прощались драматичний театр і громадськість з улюбленою актрисою. Із портрета на них дивились глибокі карі очі, які увібрали в себе багато людських доль, котрих виводила на сцену заслужена артистка України Валентина Мартинова-Шиманська. Погасли софіти сцени в жалобі. А вдячний глядач аплодисментами, всипаючи квітами останню дорогу, проводжав Актрису, Людину. Вічна пам'ять.

Любов ЗОРІНА